

Saksframlegg

Vår ref.: 26/1944 - 2	Dato: 31.08.2026	Saksbehandler: Barbo Storruste Røe
Behandling av saken:		
Saksnr. 40/26	Utvalg Kommunestyret	Møtedato 08.09.2026

Økonomiplan og handlingsprogram 2027 - 2030

Økonomiplan - ny behandling

Kortversjon av saken:

Kommunestyret behandlet i sak 27/26 Økonomiplan og Handlingsprogram 2027 - 2030, Med investeringsplan 2027 - 2030. I forbindelse med behandling av økonomiplanen valgte kommunestyret å ikke gå videre med ett av tiltakene, uten at det ble fastsatt noe nytt tiltak med inndekning. Man har derfor et ugyldig vedtak av Økonomiplan og Handlingsprogram for 2027 - 2030, og saken må behandles på nytt.

Investeringsplanen for 2027 - 2030 står som vedtatt, og skal ikke behandles på nytt.

Saksopplysninger:

Det vises til saksfremlegget til kommunestyret 11.juni sak 27/26 (se vedtaks-lenke under). I forbindelse med behandling av økonomiplanen valgte kommunestyret å ikke gå videre med ett av tiltakene, uten at det ble fastsatt noe nytt tiltak med inndekning.

Dette gjelder vedtakets pkt. 6:

Kommunestyret velger å ikke gå videre med oppsigelse av tjenesteavtalen med Tynset opplæringscenter.

Forslaget innebar en ny måte å jobbe på, som etter oppsigelse av avtalen antas å ha en innsparing i økonomiplanperioden med 3 mill i 2028, 1,3 mill i 2029 og 1,3 mill i 2030. Kommunestyret foreslo ikke annen inndekning, og man står dermed med en økonomiplan som ikke er i balanse for 2028, 2029 og 2030. Saken må derfor legges fram for kommunestyret på nytt.

Under behandling av saken i juni ble det etterlyst mer informasjon rundt dette tiltaket som her fremlegges

Økonomiplanen presenteres i Framsikt via denne linken:

Kommunedirektørens forslag:

<https://apppublishframsikt-staging.azurewebsites.net/2027/tolga/1d46819d-73b0-4661-a17e-67de0c1fc7d5/bm-2027-op2027kdir>

Vedtak:

Saksvurdering:

Integrering av flyktninger i Tolgasamfunnet skjer på flere arenaer og god språkopplæring er det viktigste grunnlaget for å lykkes med videre kvalifisering, utdanning og arbeid. Tolga kommune har i mange år hatt en vertskommuneavtale med Tynset opplæringscenter om voksenopplæring. Samarbeidet har fungert godt over lang tid, men de senere årene har endrede rammevilkår skapt nye utfordringer.

Dagens regelverk legger større vekt på kortere opplæringsløp, individuell tilpasning og sterkere yrkesretting av opplæringen. Samtidig har kommunen bosatt en økende andel flyktninger med kollektiv beskyttelse, noe som stiller nye krav til fleksibilitet og oppfølging. Kommunestyret har vært tydelig på forventningen om at kommunen må lykkes bedre med å få flyktninger over i arbeid og selvforsørgelse. Vi ser i dag en økning i sosialhjelpsutgiftene, samtidig som andelen av flyktninger som går videre til arbeid eller utdanning ikke er på det nivået kommunen ønsker.

Kommunen har over tid prøvd ulike tiltak for å styrke integreringen, men har kommet til at voksenopplæringen er et sentralt område hvor det er nødvendig å gjøre endringer for å oppnå bedre resultater. Erfaringene viser at veien til arbeid ofte består av flere steg med språkopplæring, kvalifisering, språkpraksis og arbeidspraksis. Etter kommunens vurdering er dagens organisering ikke tilstrekkelig fleksibel til å møte deltakernes behov for kombinasjoner av opplæring, språkpraksis, arbeidspraksis og eventuelt deltidsarbeid.

En lokalt organisert voksenopplæring vil kunne gi flere fordeler. Språkopplæring i egen kommune vil gjøre det enklere å samordne innsatsen mellom kommunale tjenester, styrke integreringen gjennom bedre kjennskap til lokalsamfunnet og gi et mer helhetlig oppfølgingsløp. Samtidig vil det legge til rette for større fleksibilitet og mer individuelt tilpasset undervisning basert på den enkeltes behov og forutsetninger.

En lokal organisering vil også gjøre det mulig å starte opplæringen raskere etter ankomst. Dagens løsning innebærer i enkelte tilfeller betydelig ventetid før opplæringen starter, og det er perioder med begrenset undervisningstilbud. Tidlig oppstart er viktig både for språkutvikling og for raskere overgang til utdanning og arbeid. Kortere reisevei for deltakerne vil dessuten redusere både tidsbruk og reisekostnader, samtidig som dagen kan utnyttes mer effektivt til opplæring, praksis eller andre aktiviteter.

Når det gjelder arbeidsinkludering, vil kommunen med en egen voksenopplæring kunne arbeide tettere sammen med lokalt næringsliv og kommunale arbeidsplasser. Dette vil gi bedre oversikt over tilgjengelige praksisplasser og større mulighet til å koble opplæring og arbeidstrening på en hensiktsmessig måte. Integrering i eget lokalsamfunn styrkes når deltakerne gjennom opplæring og praksis får etablert nettverk og kjennskap til arbeidslivet i kommunen.

Kommunen vurderer også at en lokal organisering vil gi bedre muligheter til å følge opp deltakerne og familiene gjennom hele integreringsløpet. Tettere kontakt gjør det lettere å fange opp utfordringer og behov underveis, og å sette inn nødvendige tiltak på et tidlig tidspunkt. Samtidig vil kommunen få bedre oversikt over familienes samlede situasjon, herunder økonomiske forhold. I samarbeid med NAV vil dette kunne bidra til mer målrettet oppfølging og bedre bruk av aktivitetskrav knyttet til økonomisk sosialhjelp.

Vertskommuneavtalen har en oppsigelsestid på ett skoleår. Dette gir kommunen nødvendig tid til å planlegge og etablere et nytt tilbud. En etablering av egen voksenopplæring vil innebære opprettelse av en organisatorisk enhet og rekruttering/videreutdanning av personell med nødvendig kompetanse. Kommunen ser samtidig muligheter for å benytte eksisterende ressurser og kompetanse på tvers av sektorer og enheter. Det kan bli behov for kompetanseheving for enkelte ansatte for å oppfylle lovens krav til undervisningspersonell, eventuelt supplert med nyrekruttering.

Videre må kommunen etablere egnede undervisningslokaler. Flere alternativer i kommunens bygningsmasser vurderes. Per i dag omfatter målgruppen om lag 11 deltakere på ulike nivåer og i ulike kvalifiseringsløp. Det vil også være nødvendig å vurdere framtidig organisering og ressursbruk innen egen flyktningetjeneste for å sikre et helhetlig og effektivt tilbud.

Integreringsloven, som trådte i kraft i 2021, legger stor vekt på individuell tilpasning av opplæringen for voksne innvandrere. Loven har flyttet oppmerksomheten fra et kvantitativt mål, målt i antall timer norskopplæring, til et kvalitativt mål der dokumenterte ferdigheter og beståtte prøver er avgjørende. Det sentrale er derfor ikke hvor eller hvordan norskopplæringen gjennomføres, men at deltakerne oppnår nødvendig språkkompetanse og består de aktuelle prøvene.

Vi forventer gjennom denne endringen en styrking av voksenopplæring og integrering i Tolga kommune.

Økonomisk sett er det lagt inn en vesentlig besparelse i økonomiplanen fra årene 2028 - 2030. Den største besparelsen ligger i at det tilskuddet vi i dag mottar - og som i sin helhet overføres til Tynset opplæringscenter - i hovedsak kan benyttes internt gjennom en omstrukturering av tjenester og ressurser her i kommunen. I tillegg ligger det en vesentlig forventet besparelse i redusert sosialhjelp ved at flyktninger lettere kommer i arbeid etter endt opplæringsløp ved at vi kan jobbe mer målrettet mot arbeidstilknytning. Vi mener også at øvrige kostnader som eksempelvis store administrasjons- og husleiekostnader, vil bli vesentlig redusert ved at undervisningen gjennomføres i egen kommune. En annen åpenbar besparelse er utgifter til skoleskyss.

Vedtaketts konsekvenser for klima og miljø:

Ingen

Fondsbehandling:

Ingen

Råd og utvalg:

Ingen

Kommunedirektørens innstilling:

1. Kommunedirektørens forslag til Økonomiplan og handlingsprogram for 2027 - 2030 vedtas slik det framgår av dokumentet
2. Bevilgningene gis på sektornivå. Avsetning til og bruk av bundne driftsfond og øvrige øremerkede midler inngår i sum bevilgninger.
3. Utredninger vedtas som framlagt i dokumentet
4. Kommunestyret ber kommunedirektør om å utrede effektiv og tjenestetilpasset organisering som alternativ til dagens sektororganisering.
Utredningen skal være klar før kommunestyret skal behandle økonomiplan i 2027.

Investeringsplanen for 2027 - 2030 står som vedtatt i k-sak 27/26, og skal ikke behandles på nytt.